

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník pěch. Adolf Hálka.

Kapitán pěch. Ladislav H r u b e š:

Několik poznámek k výcviku a technice střelby z tanků.

Poslední dobou se věnuje ve všem odborném tisku mnoho pozornosti mechanisaci a motorisaci; velká část této pozornosti se ovšem obrací k budování a použití tankových jednotek. Po této stránce bylo sneseno už mnoho názorů zahraničních i vlastních a použití tankových jednotek bylo theoreticky dosti zevrubně zkoumáno.

Není proto účelem těchto poznámek zabývat se na určitý čas snad ustálenými názory o možnostech tanků; tyto poznámky se snaží jen ujasnit si provedení požadavků vojenských theoretiků a hledají způsob, jak zlepšit výcvik a techniku práce u tankových jednotek. Na to se zapomíná; konstrukce zbraně není vše; teprve způsob využití všech vlastností zbraně nám dává její jakost a hodnotu.

Dvacet let po konstrukci prvního tanku máme tanky, které jedou patnáctkrát rychleji než tanky válečné; tento rychlý vzestup byl v moci techniky, t. j. v síle motoru a ve vývoji kolejových pásů; u těchto jinak dokonalých tanků se však shledáváme s vlastností, která se nezlepšila s technickým pokrokem, a touto vlastností je nepřesná, jen na malé vzdálenosti vyhovující střelba.

Chci říci několik poznámek k příčinám této nepřesné střelby, hledat způsob, jak je odstranit, a pokusit se vyřešit otázku střelby z jedoucího tanku.

*

Jednou z hlavních příčin, proč se nepřesná a tím i neúčinná střelba na cíle z pohyblivého vozu stala příznačnou u tanku, je právě náhlý vzrůst rychlosti vozů.

Tu technika předhonila praxi výcviku. Střelecký výcvik ustrnul a nešel dosti rychle s možnostmi zbraně a tak jsme se dostali tam, že střelíme z jedoucího tanku na stojící anebo klečící nekryté figury ze vzdálenosti 200—300 m s výsledkem neuspokojivým.

Střelby na vzdálenosti 200 a 300 m, na které má kulomet z jedoucího tanku podle dosavadních zkušeností nejlepší výsledky, jsou nedostatečné pro boj tanků proti pěchotě a jejím kulometům. Musíme počítat, že tank nalezne skoro vždy pěchotu dobře využívající všech krytů a překážek, že se mu tedy objeví už cíle malé, ne větší než přílba a část ramene. A pěchota dobře ukrytá bude i dobře vyzbrojena.

Nepředpokládejme, že při vývoji zbraní a vzrůstu počáteční rychlosti zůstane účinná střelba u pěchoty trvale v mezích dosavadních tří dálek; tyto dálky se mohou zvětšovat zdokonalováním zaměřovačů a optických přístrojů a průzory tanků, skla, zrcadla episkopů se stanou terčem hromadné střelby pěchoty už na vzdálenost 500 m i více. Proto není možno zůstat při výcviku ve střelbě z tanku stále na vzdálenostech do 300 m. To jsou podmínky staré už dvacet let.

Musíme se zde opravit a udržet cíle i výsledky výcviku na stejné výši s pokrokem techniky; nedosáhli bychom nikdy dobrých výsledků s tanky

sice velkých rychlostí, ale bez mohutné a účinné palby. Palba rozhoduje všechny boje a střelecký výcvik musí využít pokroku techniky.

Jako se budem snažit postřelovat nepřítele kulometem dříve, než nám může uškodit, budeme i ve výcviku ve střelbě z děla hledět dosáti zásahu nejméně na vzdálenosti, z kterých počne palba pěchotních děl proti útočné vzbě.

Vzdálenost, z které počnou tyto zbraně palbu, jest asi 800—1000 m; možná že se bude zvětšovat tak, jak se bude zvětšovat počáteční rychlost a přesnost palby těchto zbraní a jakost zaměřovačů.

Už z tohoto důvodu je nutno počítat s palbou děl z tanků na vzdálenost, která odpovídá vzdálenosti účinné palby pěchotních děl; vzdálenost 600 m je tedy vzdálenost už velmi malá, poněvadž nelze si dobře myslit, že by se tank přibližoval bez střelby k cíli; znamenalo by to, že tank manévroval plných 400 m v palbě nepřátelského pěchotního děla, než mohl sám zahájit palbu; časově to znamená 2—3 minuty a při praktické kadenci moderních protitankových děl 12 ran v minutě je to asi 30 dobře mířených ran. Pravděpodobnost zásahu v tanku je tedy veliká.

Namítne se, že palbu proti pěchotním kanonům bude obstarávat vlastní dělostřelectvo nebo jakési doprovodné dělostřelectvo tanků. Tuto otázku nelze tak lehce rozřešit; bude těžko zaručit vždy, že jednotkám tanků 1. sledu obstará palbu na protitankové zbraně dělostřelectvo.

Předně to bude otázka viditelnosti cíle z pozemních pozorovatelů. Příští obrana proti útočné vzbě bude umístěna do větší hloubky než dnes a bude využívat bočních paleb ze skrytých postavení; proti těmto krytům většinou už na odvráceném svahu, bude tank nucen bránit se sám už z toho důvodu, že označení cíle a udání požadavku palby bude vyžadovat vždy času, který je v boji tanků rozhodující. Počítejme s tím právě v kritické chvíli, kdy se tanky vzdálí z dosahu podpory vlastního dělostřelectva a jsou odkázány samy na sebe; teprve tehdy vlastně začne pravá jejich působnost, t. j. prodloužit dosah účinnosti vlastních zbraní. Nemohou se tedy zásadně vázat na podporu dělostřelectva, neboť tak bychom stále zůstávali při starém způsobu methodického bourání nepřátelského postavení.

Budeme-li jednou řešit otázku doprovodného děla pro tanky, pravděpodobně nám z toho vyjde zase dobře opancérováný tank s dělem větší ráže; tato věc (houfnicové tanky) byla již v literatuře řešena a zdá se trochu drahým prostředkem. Nebude tedy ochrana tanků věcí jiných zbraní, ale především otázkou, kterou si musí vyřešit většinou tanky samy; k tomu jim musíme dát prostředky s podmínkou, že těchto prostředků dovedou tanky využít.

Přichází zde tedy požadavek palby děl tanků na vzdálenost 1000 až 1200 m, z které mohou být ohroženy děly OPÚV. Zdá se nám to dnes nedostupnou vzdáleností pro střelbu z děla tanku, ale nebudeme asi moci jít pod tuto vzdálenost ve výcviku střelby, chceme-li využítkovat vlastnosti moderní techniky.

*

Je tu ještě jedna část výcviku, která potřebuje řešení; je to otázka, do jaké míry je možná přesná palba z jedoucího vozu.

Byly a jsou hlasy pro i proti. Vývoj a budoucnost útočné vozby však žádají kladnou odpověď na tuto otázku a musíme si nesmlouvavě říci, že

zásah z jedoucího vozu i na jedoucí vůz je možný a že tohoto stupně výcviku musí být dosaženo. Ukázaly to už zkušenosti, že je to dosažitelný stupeň výcviku, žádá však důslednost a propracovaný postup za použití všech moderních pomůcek.

Zvětšování rychlostí vozů snižuje přesnost střelby jen tenkrát, když ustrneme na starém způsobu výcviku a starých střeleckých pomůckách i zásadách.

Jednou z důležitých věcí je uvědomit si při výcviku ve střelbě z děla, že se moderní kanon v tanku podobá více pušce a v budoucnosti i kulometu než dělu v baterii. Je rozhodující ujasnit si, že velká počáteční rychlost kanonů zmenšila i rozptyl a výšku dráhy střely, takže se střelba do vzdálenosti 1000—1200 m podobá úplně střelbě z pušky. Přijdeme-li k tomuto poznatku, nebude se nám zdát ani střelba za jízdy z děla nemožností a bude jen záležet na přípravě a důkladnosti výcviku pro tuto střelbu.

Zdůrazňuji to ještě dříve, než načrtnu postup střeleckého výcviku, jak si jej představuji přizpůsobený novým požadavkům boje.

Kdo má být vycvičen ve střelbě z tanku?

V zásadě je nutno vycvičit celou osádku tanku ve střelbě, a to:

- a) střelce: ve střelbě z kulometu a z děla,
- b) řidiče: ve střelbě z kulometu,
- c) ostatní (na př. pomocný personál): nejméně ve střelbě z kulometu.

Výcvik střelců musí se dít u obou zbraní, neboť specialisace ve střeleckém výcviku, kdyby část střelců byla vycvičena ve střelbě z kulometu a část ve střelbě z děla, vedla by k potížím organizačním a uškodila by bojové pohotovosti osádky. Rozdělení na střelce z kulometů a střelce z děla bylo snad možné za časů kulometných a zvláštních dělových tanků; dnes tank bez děla nemá budoucnosti.

V celku je nutno každého příslušníka útočné vozby vycvičit v základním výcviku z pušky, ve střelbě z kulometu, a to do toho stupně, aby dosáhl zručnosti ve střelbě z kulometu v jedoucím voze.

Tento výcvik je naléhavý rozhodně nyní, kdy se ještě neuvažuje o nutnosti dvojí obsluhy u tanků. Ztráty z každého boje budou velké, jak přímo zraněním, tak i povšechnou vyčerpaností a tu bude nutno nahrazovat, třeba i přechodně do zotavení jedné obsluhy. Vycvičený střelec, který bude v záloze pomocného personálu, bude vždy nutností. Nevycvičený střelec pro střelbu z tanku, jak se často o tom uvažuje, vzatý od pěchoty, nemá v tanku valné ceny; podmínky střelby jsou úplně rozdílné a přizpůsobení se jim trvá dlouho.

Tento střelecký výcvik provedený v celku u každého příslušníka útočné vozby, vyžaduje důkladné organisace a také jednotnosti způsobu výcviku.

Organisace výcviku.

Specialisace jednotlivých složek tankových jednotek vyžaduje odborného školení; je to nezbytnou podmínkou výcvikové dokonalosti tak složitého aparátu, jako je tanková jednotka. Není možno v rámci celé setniny provést výcvik řidičů, výcvik dílenského mužstva, spojovacího mužstva, zde jsou na místě odborné kursy, ale není tomu tak ve střeleckém výcviku.

Střelecký výcvik z důvodů dříve uvedených je základním výcvikem každého příslušníka útočné vozby; dosáhnout určitého stupně dokonalosti střeleckého výcviku je nutné. Proto není možno schvalovat, že by

se výcvik ve střelbě provedl jen u části osádky, t. j. u střelců důkladně a u ostatních jen nouzově.

Je nutno, aby tu byla určitá záruka, že celá osádka je vycvičena v základním výcviku střelby z tanku a tuto záruku není možno nikde jinde žádat než na veliteli roty tanků.

Organisace kursů v rámci praporu nebo pluku vede k specialisaci, kde sice nabývá střelec nutné zručnosti, ale je vychováván jako odborník bez náležité spolupráce s rotou a bez dohledu velitele roty. Při ukončení kursu se vrátí k rotě a je zde znovu nutno, aby se zapracoval a přizpůsobil poměrům u roty. Nepokládejme střelecký výcvik za odbornictví; u roty, tedy v úzkém svazku bojovníků, je střelecký výcvik základním požadavkem úspěchu boje, a proto je nutno vřadit střelecký výcvik do rámce těsné spolupráce buď v roji, v četě nebo v rotě, a to co nejdříve.

Požadavky na střelce v boji budou se zvyšovat a je nutno střelce stále zvykat už od počátku spolupráci s ostatními, když se nám v budoucnu jeví boj proti jiným zbraním jako stálá soustředění palby nečekaně přenášena.

Tento výcvik se proto nemůže zakládat jen na technice provedení, která je najisto základem, ale i na taktickém porozumění pro střelbu a hodnotu palby. Vedení tohoto výcviku musí být svěřeno jedině veliteli roty, který musí pracovat při postupu výcviku soustavně a tak, aby vzniklé nedostatky stále opravoval až do konce výcviku druhého ročníku.

Jeví se nám tedy střelecký výcvik jako všeobecný základní výcvik, kterým projdou všichni příslušníci roty a který jest usměrněn velitelem roty.

Na velitele roty je pak rovněž nutno přenést všechnu odpovědnost za tento výcvik.

Tankové jednotky jsou mechanisované zbraně, kde se zdá motor jediným předmětem zájmu. V budoucnosti se může lehce stát, že se budeme stále zabývat motorem a ne střelbou; dosavadní vývoj nasvědčuje tomu, že střelba byla přehlížena; proto je nutno začít se soustavným, dobře připraveným výcvikem.

Výcvik střelců z tanku.

Celkový výcvik střelců z tanku možno rozdělit:

- A. na základní výcvik se střelbou z pušky a z kulometu,
- B. na průpravný výcvik pro střelbu z jedoucího vozu,
- C. na výcvik ve střelbě z jedoucího vozu.

A. a) Základní výcvik ve střelbě z pušky.

Při výcviku ve střelbě si uvědomíme hned od počátku, že chceme střelce později naučit střelbě z pohyblivého stanoviště na pohyblivý cíl, a této myšlence podřídíme všechen střelecký výcvik. V tomto směru povedeme i výcvik z pušky.

Nepodceňujeme význam střelby z pušky; puška je a bude vždy zbraní, která nám vycvičí mužstvo v základech střelby; podle stupně výcviku z pušky můžeme soudit na další schopnosti pro střelbu z jiných zbraní. Puškou je třeba začít a k pušce se musíme vracet, chceme-li učinit přístupnější těžší části střelby z děla a kulometu.

Tomu je třeba přizpůsobiti základní výcvik ve střelbě z pušky.

Je třeba vsunout více střelby stoje bez opory (o této otázce pojednáme dále) a střelbu s oporou prodloužit až do vzdálenosti 500 m; na tuto vzdá-

lenost možno střelbu provést i se záměrným dalekohledem namontovaným na pušce (několik pušek bude vždy u roty). Jeví se nezbytná potřeba prodloužit vzdálenost střelby už při základním výcviku, neboť je nutno, aby vzdálenosti kolem 500—600 m byly střelci dobře ovladatelné a střelec měl v sebe dostatečnou důvěru.

Znamená to ovšem více střelecké praxe, neboť na tyto vzdálenosti nelze přejít náhle; zároveň je pro počátek důležitá i volba vhodných a výrazných terčů.

b) Základní výcvik ve střelbě z kulometu.

Při tomto výcviku je nutno přihlížet k tomu, aby střelec od prvních okamžiků pracoval samostatně, a vyvarujeme se zbytečných nácviků palby a poloh střelce na povel. Samostatnost práce a dokonalé i rychlé provedení se týká všech úkonů i oprav.

Základní výcvik ve střelbě z kulometu se koná na zemi, a to kulometem volným; vzdálenost pro první čísla programu může být menší než 50—200 m; třeba zdůraznit, že je nutno dosáhnout co nejlepšího seskupení zásahů a pevného vedení při rozsevech. Je to těžká podmínka pro střelbu s kulometem volným; přípravu pro výcvik u kulometu musíme si zařídit tak, aby na střelnici střelba volným kulometem nedělala potíže.

Střelbu volným kulometem považujeme za základ výcviku ve střelbě z jedoucího tanku, neboť v boji není jiné střelby než střelba volným kulometem a volným, neupevněným dělem, vždy pohotovým k ráně a ke změně směru palby.

Po provedení střelby na zemi přikročí se ke střelbě ze stojícího vozu na vzdálenosti 300—500 m bez zaměřovače a na vzdálenosti 600—800 m se záměrným dalekohledem.

Pro tyto střelby je vhodné vybrat cíle malých rozměrů o několika figurách různého tvaru. Opakování zvláště kulometných čísel za změněných podmínek (na př. z nakloněného tanku) má být pravidlem; upevníme tak střeleckou jistotu a zvykneme střelce stálé změně podmínek střelby.

Celkem můžeme shrnout účel základního střeleckého výcviku jako přípravu na střelby další, a to hlavně na střelbu z jedoucího vozu. Nesmí nám být konečným cílem střelba na velké vzdálenosti ze stojícího vozu a z upevněné zbraně, nýbrž jen přípravou na provedení těchto střelb za podmínek moderního boje.

Z tohoto důvodu nemůžeme pokládat základní střelecký výcvik už po několika týdnech za ukončený, nýbrž bude žádoucí podle potřeby často se k němu vracet, hlavně při změně vzdálenosti. Při střelbě na vzdálenosti přes 600 m bude dobře provést střelby, které se později budou provádět z jedoucího vozu, nejdříve ze zastaveného vozu, někdy i se země. Tím usnadníme velice provedení těžkých střelb z jedoucího vozu. Zároveň při nevyhovujících výsledcích střelb z pohyblivého stanoviště je třeba nejenom prohloubit přípravu pro pohyblivé cíle, ale mít možnost i zdokonalovat střelbu ze zastaveného vozu podle uvážení velitele rot. Proto je nutno mít zálohu střeliva pro tato čísla střel. programu k doplnění střeleckého výcviku.

B. Průpravný výcvik pro střelbu z jedoucího vozu.

Zmínil jsem se, že dosavadní zkušenosti se střelbou z jedoucího (i stojícího) tanku ukazují nejlepší výsledek na vzdálenost 300 m; na větší vzdálenost přesnost střelby neúměrně klesá. Je třeba hledat příčiny, proč jsou tak špatné výsledky na vzdálenost, která je pro boj pěchoty vzdáleností

malou a která u všech pěchotních zbraní vykazuje ještě velmi malý rozptyl, podobající se vlastně ještě bodové střelbě.

Zdalo by se, že zbraň, která je upevněna v několikátunovém voze, bude svou stabilitou vykazovat ještě menší rozptyl a tím lepší a přesnější střelbu. Ale je tomu právě naopak. Je často překvapující rozptyl u kulometů na tuto vzdálenost.

Všimněme si nejdříve technické stránky umístění zbraně v tanku.

Od počátku se snažili konstruktéři umístit každou zbraň v otáčivé věži, aby tank měl možnost výstřelu v úhlu 360°; tato věž podle typu vozu je různě těžká, a proto vykazuje vždy dostatečnou stabilitu, abychom se nemusili obávat nějaké vady, která by zvětšovala rozptyl.

Jiný problém se však vyskytl při upevnění kulometu ve věži.

Chceme, aby zbraň i ve věži vykazovala co největší úhlovou pohyblivost a snadnou ovladatelnost; to znamená v praxi umožnit střelci střilet ze všech poloh tanků, t. j. za všech náklonů a zdvihů věže. Už od počátku šel vývoj tohoto upevnění zbraně ve věži ve dvou hlavních směrech, a to:

- a) v závěsu soustavy čepové (Kardanův závěs),
- b) v závěsu kulovém.

*

1) a) Kardanův závěs je uložen ve dvou nebo ve čtyřech (podle typu) čepích v otáčivé věži;

b) pohyb zbraně je možný ve směru svislém, vodorovném a ve směrech příčných;

c) kolem podélné osy nemůže se zbraň otočit, rovina hledí zůstává vždy v rovině souhlasné s rovinou chassis tanku nebo spodku věže;

2) kulový závěs dovoluje pohyby ve všech směrech zbraně i otáčení kolem své podélné osy, tím umožňuje i vyrovnání náklonu tanku.

Pro tyto výhody byl kulový závěs v několika obměnách vesměs zaveden k umístění kulometů ve věžích a ve stěnách tanku.

Je však třeba ocenit toto umístění kulometů se stanoviska otázky, jak vyhovuje rozptylu zbraně a který závěs je pro zmenšení rozptylu zbraně výhodnější; naší snahou bude vždy podporovat zmenšení rozptylu zbraně, neboť rozptyl způsobený střelcem a těžkými podmínkami střelby z tanku bude vždy dosti veliký a k jeho zmenšení bude třeba (jak uvádím dále) dlouhého a programově dobře založeného výcviku.

Právě se stanoviska požadavku malého rozptylu se nezdá, že by uložení v kouli, ač má tolik jiných výhod, bylo dobré a plně vyhovovalo. Už ta okolnost, že uložení koule do lůžka ve věži není vždy úplně dokonalé a vykazuje vždy určitou vůli (světlost), která při střelbě, zvláště z kulometu, způsobuje chvění koule a věže vlivem nárazů kovu koule a lůžka, nemůže podporovat zmenšení rozptylu.

Volné uložení koule v lůžku dovoluje také lehké otáčení zbraně kolem její podélné osy; tato vlastnost zvyšuje značně rozptyl, neboť dovoluje nepatrné a střelcem nekontrolovatelné uchýlení zbraně z roviny vodorovné buď napravo nebo nalevo podle nárazů a odskoků zbraně. Tyto úchylinky tvoří velké chyby právě ve vzdálenostech přes 300 m, t. j. v těch vzdálenostech, kde přestává rasance střely. V tomto případě výhoda, kdy střelec může přivést rovinu hledí do vodorovné roviny i při náklonech věže, je provázána stálou nevýhodou velkého rozptylu způsobeného střelcem.

Jinak tomu je v uložení čepové, kdy zbraň má náklon souhlasný často s nevýhodným náklonem věže při střelbě v terénu, ale tato nevýhoda je vyvážena pevným a lehce opracovatelným uložením v čepech, které při dobré kombinaci kovů v ložiskách nevykazuje vůbec otřesů; je ovšem samozřejmé, že se zamezením otřesů zbraně zmenší úměrně rozptyl a zvětší přesnost.

Vzhledem k této vlastnosti při střelbě na větší vzdálenosti vyhovuje lépe uložení čepové než uložení kulové.

Myslím, že to bude požadavek zmenšení rozptylu a tím přesnější střelby na střední a velké vzdálenosti, který nás povede v technickém provedení k řešení tomuto požadavku plně vyhovujícím.

Z toho chci ještě vyvoditi, že zachycení zbraně ve věži nebo stěně tanku je vždy velmi volné a je to zachycení jen v jednom bodě zbraně; druhý bod upevnění zbraně, který je u těžkého kulometu nebo děla v kulových čepech nebo čepech odměrového řididla, zpravidla u zachycení zbraní v tanku není; pažba zbraně je úplně volná a je vedena i držena samotným střelcem. Proto znovu zdůrazňuji, že střelba ze zbraní v tanku je střelba volná se zbraní jen v jednom bodě otáčivě upevněnou.

Z toho důvodu se nemůžeme spokojit jen několika střeleckými čísly odstřílenými bez dostatečné kontroly v tanku, nýbrž je nutno v průpravném výcviku pečlivě a stále vést střelce k tomuto způsobu střelby, všimati si chyb právě v průpravě na střelbu volným kulometem a ve střelbě z pohyblivého stanoviště.

Je to práce drobná a hlavně každodenní.

Musíme stůj co stůj odstranit a co nejvíce zmenšit chyby, kterých se dopustí střelec, neboť úspěch střelby z tanků závisí hlavně na stupni výcviku jednotlivce.

Zmenšení chyb střelce a jeho výcvik ve střelbě z jedoucího vozu vidím právě v tom, že střelce cvičíme (po určité jeho střelecké průpravě) už za těch podmínek, které mu bude klást střelba z jedoucího vozu, t. j. za podmínek stále pohyblivé zbraně a stále vlastně unikajícího cíle ze záměrné.

Rozložíme-li si pohyb jedoucího tanku, jeví se nám jako:

1) kývající pohyb věže (v největším počtu případů při jízdě na rovném poměrně terénu) v rovině svislé;

2) houpačící se závěs, t. j. v pohybech svisle kývajících a současně i do stran se uchylujících. Tento pohyb je znát hlavně při jízdě tanku v rozrytém terénu.

Proto už při postupu střeleckého výcviku přizpůsobujeme střelecké podmínky tak, aby si střelec zvykal těmto pohybům a současně hleděl za těchto pohybů zbraně dosíci zasažení; ovšem na tyto pohyby stanoviště nesmí mít střelec vlivu a jsou věcí instruktora, který řídí vše podle stupně výcviku.

Cvičitel musí mít stále na zřeteli, že jde o průpravný výcvik pro střelbu z jedoucího vozu, a k tomuto cíli si musí najít ve smyslu předpisů svou cestu, která mu právě střeleckým výsledkem (zasažení) řekne, je-li dobrá. Určitě je třeba provést průpravný výcvik dokonale a za stálé kontroly výsledků a činnosti střelců; teprve po průpravném výcviku možno se střelci začít střelbu z jedoucího vozu; začneme-li dříve nebo bez přípravy, bude to plýtvání nábojů.

Zde chci podat krátce způsob průpravného výcviku, jak si jej představuji, aby vyhověl aspoň částečně požadavku střelby za jízdy.

Průpravný výcvik v střelbě z jedoucího vozu.

Tento výcvik možno rozdělit na dvě období, ta však mohou být i současně cvičena:

- 1) výcvik ve střelbě na svisle kývající opoře,
- 2) výcvik ve střelbě z houpajícího se stanoviště.

1) Výcvik ve střelbě na svisle kývající opoře pokračuje ihned po základním výcviku nebo je prováděn současně ke konci základního střeleckého výcviku.

Tento výcvik se provádí z malorážové pušky nebo vzduchovky na cíle pevné a větší, později na cíle menší a po určitou dobu viditelné.

Při výcviku na svisle kývající opoře je puška opřena o oporu, kterou pohybuje instruktor nahoru a dolů nejdříve zvolna a pravidelně, později nepravidelně a rychleji, úměrně stupni výcviku.

Puška může být zasazena v čepu, aby se nevychylovala do stran.

K tomuto výcviku se připojí i výcvik v zamíření kulometem a střelba se zápalkovými náboji.

Je třeba věnovat této průpravě velkou pozornost a snažit se o největší pravidelnost tohoto výcviku. Je třeba improvizovat i s malými prostředky a s využitím dílen, které má každá taková jednotka, sestavit si jednoduché aparáty pro tuto střelbu.

Při tomto výcviku je třeba dobře si všimnout techniky spouštění, což nutno stále kontrolovat, neboť chyby na pohyblivé cíle nejsou vždy v zamíření, ale nejčastěji v chybném spuštění, což se projeví buď stržením spouště nebo pozdním spuštěním. Technika spouštění má velkou důležitost u všech zbraní a je třeba věnovat jí velkou pozornost již u pušky, kde ji lze dobře kontrolovat a chyby možno ihned odstranit.

Včasné a správné spuštění je otázkou výcviku a při střelbě z pohyblivého stanoviště má základní důležitost.

Počáteční neúspěchy, které by snad vykazovala střelba ze svisle kývající opory, nesmějí nás odradit, neboť není možno naučit střelbě bez stálého cvičení a bez skoro každodenní střelby třeba i nejmenšími rážemi na přizpůsobenou malou vzdálenost; platí to rozhodně o všech střelbách z pohyblivého stanoviště.

Sebe důmyslněji sestavené přístroje v zaměřování a methodicky vedená theorie průpravy střelecké nejsou nic platny tam, kde nedáváme vojínu možnost praktické střelby za různých okolností. Po té stránce je třeba věnovat střelbě co nejvíce času a péče a nečekat až na předpisy, které se někdy opožďují za vývojem techniky.

Nezbytně je třeba nejdříve přikročit k výcviku na kývající opoře. Shrnuji tento výcvik

- a) na zamíření a spouštění;
- b) ve střelbě z malorážové pušky na malé vzdálenosti;
- c) ve střelbě jednotlivými ranami z kulometu;
- d) ve střelbě z pušky na kývající opoře sedě a stoje: na vzdálenost

200—400 m (při střelbě na vzdálenost 400 m použít záměrného dalekohledu).

Tím bude tento výcvik ukončen a přikročíme k dalšímu stupni.

2) Výcvik ve střelbě z houpajícího se stanoviště. Pro tento výcvik předpokládám závěr Kardanův, podobný závěsu kulometu PL. zn. Oerlikon, který bude ručně uváděn v pohyb druhou osobou.

Tento výcvik by obsahoval:

- a) výcvik v zamiřování a spouštění;
- b) výcvik ve střelbě malými rážemi nebo vzduchovkami na vzdálenosti na pevné cíle;
- c) výcvik za stejných podmínek na cíle pohyblivé;
- d) výcvik ve střelbě z kulometu redukovanými náboji.

Tento výcvik dokončí průpravu ve střelbě z pohyblivého se tanku.

Mezitím vykonal střelec výcvik v ostré střelbě z pušky na školní střelnici i na polní cíle, v ostré střelbě z kulometu na zemi a z volného kulometu v stojícím tanku a je dosti připraven, aby mohl přikročit ke střelbě z jedoucího tanku.

C. Výcvik ve střelbě z jedoucího tanku a výcvik ve střelbě z děla.

Pro střelbu z jedoucího tanku musíme mít takový prostor, aby střelba pod kterýmkoliv úhlem a ve všech směrech neohrožovala bezpečnost. Tedy bezpečnostní pásmo souhlasné s maximálním dostřelem zbraní a nutným koeficientem jistoty.

Tuto podmínku lze dodržeti skoro na všech polních pěchotních střelních, ale hůře tomu bude při střelbě z děla, kde budeme potřebovat prostorů sahajících do desítek km².

Z tohoto důvodu a z důvodu snadného a kdykoliv dosažitelného prostoru pro střelbu z děla z jedoucího tanku zdá se, že svého času u nás vyzkoušený způsob při střelbě nástřelnými střelami vz. Manlicher z děla O. V. bude dobře vyhovovat i střelbě z děl tanků; není tudíž třeba obracet se v té věci na zahraniční zkušenosti, bývajíť častokrát podávány skresleně.

Střelba těmito náboji vykazovala i na vzdálenost 1000 m velmi dobré výsledky; kromě hlavně pušky Manlicher nevyžadovala jiných úprav. Zde byla po prvé pochopena myšlenka stálého střeleckého výcviku obsluhy děla, kde častokrát chybně pěstujeme více nácvik mechanisace pohybu a zdlouhavou teorii než praktickou střelbu.

Zde je třeba znovu si uvědomit, že se přímá střelba z děla s velkou počáteční rychlostí podobá střelbě z pušky; tedy už theorie zastřílení je zjednodušena na nejmenší míru a omezí se častokrát na theorii rozptylu a rámování.

Vzhledem k podobnosti výcviku je možno od počátku provést zároveň:

- a) výcvik ve střelbě kulometné z jedoucího tanku,
- b) výcvik ve střelbě z děla ze stojícího a jedoucího tanku.

Pro b) předpokládáme průpravu nutnou pro obsluhu děla, které budou podrobeni jen střelci tankových jednotek; v této průpravě by byly zahrnuty střelby ze stojícího tanku, z nichž aspoň dvě střelby by byly ostré (s granáty).

*

Při výcviku v ostré střelbě z jedoucího vozu je nutno postupně zvyšovat:

- a) střelecké podmínky vzhledem k rychlosti vlastní a k pohybu cíle;
- b) terénní podmínky zvláště co do nerovnosti terénu a přehlednosti;
- c) taktické podmínky ve volbě cíle;

d) vyvinout smysl pro nutnost spolupráce v rámci čtyř rot.

Celkem možno říci, že postup výcviku střelby z jedoucího vozu bude začínat od jízdy tanku v přímém směru k cíli při úhlu jízdy vzhledem k cíli 0° — 30° , kdy podmínky pro střelbu jsou nejprůzračnější; ztěžovat můžeme střelbu až ke směru jízdy 90° jakožto nejtěžšímu pro střelbu z pohybujícího se tanku.

Zároveň nutno zvětšovat rychlost tanku od 4 do 25 km a později rychlosti střídát.

Terén je nutno volit s počátku rovný, nejlépe bude vyhovovat louka nebo cesta ve směru pohybu; později přejdeme na terén od počátku nerovný, rozrytý; častokrát budeme volit střelecké úlohy až po překonání překážky.

Pokrytost terénu a tím ztížené pozorování klade rovněž těžké podmínky pro střelbu z jedoucího tanku, zvláště znázorníme-li pohyblivý cíl. Zručnost v udržení směru pozorování, rychlost a pohotovost k palbě budou zde základní podmínky zásahů.

Od počátku ostré střelby z jedoucího vozu je dobře cvičit a zdokonalovat pozorování střelce, odhad cílů a tím i vyhodnocení taktické.

Je třeba vštípit střelci, že jeho hlavním nepřítelem je protitanková zbraň a že nepřátelský kulomet je velkým nebezpečím pro vlastní pěchotu. Proto je nutno od počátku dobře rozlišovat cenu zásahu v protitankové zbraní a v kulometu.

Myslím, že by každá střelecká úloha měla obsahovat vždy určitou i nejjednodušší situaci, která by nutila střelce k rozhodování. Častokrát velký a snadno zasažitelný cíl je úplně bezvýznamný (ustupující pěchota), kdežto malý, těžko zasažitelný cíl v současné situaci znamená úspěch (kulomet v dobrém zákopu).

Už z toho důvodu bude třeba zvykat střelce větším střeleckým vzdálenostem, menším cílům a dosáhnout i střelecké techniky, která vzbuzuje sebedůvěru střelce a osádky tanku. Střelba na vzdálené malé cíle, když je možno velmi snadno zasáhnout cíle bližší, znamená u střelce vždy rozhodnutí, které závisí jen na jeho sebedůvěře ve vlastní zručnost; není-li této sebedůvěry, klesá střelba často na bezvýznamné postřelování cílů, jak ukazuje jeden z mnoha historických příkladů:

V boji o Varšavu ve válce sovětsko-polské bylo použito několika rot tanků; jejich osádka však nebyla dobře vycvičena na nově došlém nebo částečně dříve zakoupeném francouzském materiálu (tank Renault vz. 17), takže tanky celkem nedaly výsledků, které se od nich očekávaly, zatím co obrněné vlaky polské zasáhly účinně do tohoto boje.

„V boji o Ciemno — v hodinu útoku vyrazily tanky a husté rojnice pěchoty. Určitou dobu byl na nepřátelské (sovětské) straně klid. Teprve, když „pochodová rota“ proběhla vzdálenost 400 kroků, započala silná kulometná nepřátelská palba. Pěchota zalehla a důstojníkům bylo těžko přinutit ji kupředu k dalšímu pohybu. Vzpomíná na to velitel „pochodové rot“:

„— — teprve hrozbou, že budu střílet, zvedlo se několik vedle mne a vyrazilo kupředu a za nimi zbytek prvního sledu. Příklad prvního sledu strhl ostatní.“

„Pochodová rota“ během předstihla tanky. Velitel pochodové roty vydal rozkaz pěchotě, střílet za poklusu a pohybu vpřed. Tanky rovněž začaly střílet, ale jejich palba byla málo účinná, neboť jak

oznámil velitel roty pěchoty „— střely dopadaly několik kroků vpřed anebo směřovaly do nebe“.

Terén, kterým tanky projížděly, byl rozryt příkopy a hlubokými brázdami. (Przegład wojskowo-techniczny, VI, 1933.)

Nevycvičená a k tomu i morálně otřesená osádka tanků nebude ani v moderním tanku znamenat pro boj nic. Tento příklad ukazuje, že tanky ani v boji před pěchotou nebudou mít pro vlastní pěchotu kladného významu, když nebudou schopny ohrozit klidně a odhodlaně vyčkávajícího nepřítele.

*

Shrnuji, že výcvik ve střelbě z jedoucího tanku na pohyblivé cíle vyžaduje důkladné přípravy nejen po stránce materiální a technické, ale hlavně po stránce výcvikové; zde pak hlavní důraz nutno klást na výcvik cvičitelů střelby. Cvičitel střelby z tanku musí nejdříve sám dokonale ovládat všechny způsoby střelby z tanku a musí být sám dobrým střelcem.

Proto navrhuji, aby se velitelé čet podrobovali celému výcviku s mužstvem a nejméně, aby při učilišti útočné vozby byl zřízen odborný střelecký kurs pro všechny nižší důstojníky a velitele rot tanků.

Pro důstojníky nově se hlásící k útvarům ÚV. mělo by být úspěšné absolvování střeleckého tankového kursu podmínkou přijetí k tankovým jednotkám.

Zbývá ještě rozřešit otázku délky doby výcviku střelce z tanku. Zdá se, že doba výcviku bude určována postupem střeleckého výcviku a výsledky na střelnicích. Nezdá se však, že by dobře a důkladně prováděný střelecký výcvik končil už v prvním roce, nýbrž že bude žádoucí navázat na střelecké zkušenosti střelců z prvního roku výcviku a pokračovat ve střelbě s podmínkami ztíženými i druhý rok.

Při zkrácené době výcviku budou ovšem naše požadavky úměrné době; v každém případě je však lépe si vytknout cíle a jim přidřít dobu.

*

Ještě několik poznámek k technice střelby.

Pažba.

Střelbu z jedoucího tanku lze si představit jako stálé unikání cíle vlivem výkyvu tanku jak ve směru kolmém, tak bočním a šikmém.

Je tedy nutno v tanku opravdu dobře sledovat cíl a záměrnou udržet v cíli, t. j. zbraň stále mít zaměřenu na cíl při střelbě i mimo střelbu.

Pro první podmínku, t. j. sledování cíle, je nutná dobrá konstrukce pozorovacích zařízení, pro druhou podmínku, t. j. udržet zbraň stále zaměřenu na cíl přes všechny nárazy a výkyvy tanku, je nutno mít zařízení, kterým opravdu pevně a dokonale udržíme zbraň v zamíření. To znamená, že zbraň musíme stále vést tak, jak nám vlivem výkyvů podvozku uniká cíl, t. j. mířit a sledovat cíl tak jako při střelbě lehkým kulometem.

Není tedy zamíření zbraně v tanku přerušováno pohybem tanku, nýbrž je to v jádře nepřetržitě zamíření zbraně na vyhlédnutý cíl a střelba je zahájena za výhodných podmínek.

Také k tomuto nepřetržitému pozorování cíle a zamíření musí nás přivést výcvik; je třeba jen technicky umožnit a ulehčit tak těžký a namáhavý výkon.

Nejdříve je třeba cíl najít a pak zamířit zbraň; budeme se zabývat druhou částí tohoto úkonu.

Konstrukce zaměřovacích zařízení se ustálila poslední dobou na záměrných dalekohledech, které mají velké zorné pole 20—30° při malém zvětšení cíle ($1\frac{1}{2}$ —2×); tento dalekohled je namontován pevně na zbrani a přizpůsoben na zamíření pravým okem. Po nalezení cíle nebo po jeho označení velitelem zamíří střelec ve směru cíle, najde příslušnou vzdálenost na síťce dalekohledu a zamíří, při čemž přiloží pevně pravé oko na pryžové chránítka okuláru a udržuje střed dalekohledu na cíli; každé odchýlení oka od dalekohledu má v zápětí ztrátu cíle. Tu se nám nejlépe jeví stálý a nepřetržitý poměr střelce ke zbrani a poměr oka střelce k zaměřovacímu zařízení.

Přesnost střelby závisí vždy na tomto přilnutí střelce ke zbrani a na stálém neměnném poměru jeho oka k hledí. Tuto zásadu musíme zachovávat i v tanku a není možno se od ní uchýlit. Proto je nutno přidržet se při konstrukci zbraní a jich uložení v tanku takového zařízení, které tomuto požadavku nejlépe vyhovuje.

Zdá se, že tomuto požadavku bude nejlépe vyhovovat pažba nebo její obměna, ramenní opěra. Dnes vidíme, že při střelbě na letadla a vůbec při střelbě, kde je stále nutno zbraň vést, nemůžeme vystačit pouhým vedením zbraně za rukojeti nebo držadla zbraně; je nutno vypomoci si vedením zbraně pažbou.

Je to samozřejmé; pažba umožní nejen pevné uchopení zbraně a tím i lepší její vedení, ale i rychlé zamíření.

Pevné zasazení zbraně do ramene a pohyb ramene při střelbě na cíle pohyblivé jsou dobře známy ve střelbě lovecké, ale jsou i dobře zdůrazněny při průpravném výcviku při střelbě z pušky.

Právě na tyto výhody pažby, která nám umožňuje dokonalé spojení střelce se zbraní a tím i pravidelné zamíření, nesmíme při střelbě z tanku a z pohyblivých stanovišť a na pohyblivé cíle zapomínat. Bude to nutné zvláště při kulovém zasazení zbraně do věže tanku, která umožňuje vychýlení kulometu do všech směrů, ale také otáčení zbraně. Už z toho důvodu je nutno upevnit zbraně ve dvou bodech, jeden v kouli a druhý opěrou na rameni. Upevnění zbraně ve dvou bodech je ostatně základní požadavek přesnosti střelby a pevnosti zbraně; toho se ani v tanku nemůžeme vzdát. Není-li to možné lafetovým zařízením, musí nám to umožnit pažba.

Pažbou by se mohla opatřit i malorážová děla; zdá se, že by se ještě ráž 47 mm i při velké počáteční rychlosti dala udržet při dobrém vyvážení děla ramenní opěrou, aniž by se musila koule upevňovat náměrovými a odměrovými řididly.

Pažba bude mít zvláště v budoucnosti význam u děl malých ráží, až se odstraní poloautomatické zásobování a nabíjení, ke kterému bylo vždy třeba činnosti obou rukou střelce. Zavedením samočinného nabíjení i u děl malých ráží zmenšíme práci střelce na zamíření a spuštění, při čemž nebude střelec nucen měnit svou polohu vzhledem k dělu a bude moci zůstat stále opřen do pažby děla, v stálém a stejném poměru k mířidlům; bude tím splněna podmínka nepřetržitého pozorování cíle a zvětší se tak i přesnost palby.

Značkovací střelivo.

Zároveň s nepřetržitým pozorováním cíle za seriové střelby, které je umožněno konstrukcí pažby a samočinným zásobováním zbraní, mohlo by se ještě pomýšlet na další technické zdokonalení střelby na cíl pomocí

značkovacího střeliva, a to buď světelného nebo výbušného (dýmového).

Se světelným značkovacím střelivem jsou už získány dobré zkušenosti při střelbě na letadla; při střelbě z tanku by tato střelba rovněž vyhovovala; poměr značkovacího střeliva k normálnímu by však musil být stálý ihned od počátku, aby mu střelec zvykl. Nesměl by u normálních kulometů přesahovat poměr 1:8 vzhledem k intervalu mezi střelami. Dýmové značkovací střelivo by bylo výhodné až při kulometech hrubé nebo velké ráže.

Světelné kulometné střelivo by usnadnilo rovněž velení tím, že by světelný svazek střel, který je dobře vidět z ostatních tanků čtyř, označoval dobře i cíl pro ostatní tanky a umožnil by soustředění palby čtyř; nelze ostatně dobře předpokládat, že aspoň přibližná přesnost označení cíle pro soustředěnou palbu čtyř je dosažitelná normálními i radiotelefonními pojítky v krátkém čase.

Střelba stoje.

Důležitost pažby a dobré opory zbraně v rameni nám vynikne lépe, když si představíme střelbu z tanku jako střelbu stoje bez opory, neboť volné uložení zbraně v kulovém čepu a poloha střelce stoje a stálé měnění této polohy proti výkyvům tanku má všechny známky střelby z polohy střelce stoje s neopřenu zbraní.

Rovněž pevné uchopení zbraně a její vedení přímo ukazuje, že střelba s tanku vyžaduje dokonalé průpravy střelecké s volnou, neupevněnou zbraní, ale také ve výcviku ve střelbě stoje.

Není tu třeba ani připomínat, že střelec, který bude vycvičen ve střelbě stoje bez opory (volnou puškou) a který, aby dosáhl aspoň průměrných výsledků, musí poctivě vykonat jak průpravný výcvik, tak i výcvik v ostré střelbě. Zároveň velitel, který řídí střelecký výcvik, je dobrý výsledek ve střelbě stoje zárukou, že střelci jsou připraveni na střelbu z jedoucího vozu.

Navrhuji proto, aby stále a při každé příležitosti byla cvičena střelba stoje a bez opory, třeba i zbraněmi malorážovými. Vsunutí střelby stoje do střeleckého programu, což dnes vlastně skoro postrádáme, mělo by být zastoupeno aspoň 4—5 čísly programu, a to na kruhový terč číslovaný na vzdálenosti postupně od 100—300 m; určité musí tomu tak být v druhém roce výcviku, kdy je třeba propracovat střelecký výcvik zvláště po této stránce.

Nemůžeme výcviku ve střelbě stoje bez opory upřít jeho význam pro nácvik pevného uchopení zbraně a pro vedení zbraně. Hromadný a rychlý výcvik ve válce postrádající programovosti a zákopová válka vzdálily nás značně od tohoto těžkého, ale vrcholného střeleckého výkonu; dnes, skoro po dvaceti letech, cítíme ještě vliv této minulosti. U tanku potřebujeme jedince střelecky vycvičeného a přesně pracujícího za všech okolností; proto je třeba dát mu takovou přípravu, která mu ulehčí výcvik v dusné atmosféře tanku a za těžkých podmínek.

Není pochyby, že výcvik ve střelbě stoje vyžaduje dlouhého a promyšleného cvičení a času, které vykazují jen pozvolna své výsledky, ale to nesmí odradit velitele, který chce dosáhnout nejvyšší střelecké úrovně.

Podmínkou je ovšem, aby instruktor tuto střelbu sám dobře ovládal. Jsme tu u otázky, co po této stránce musíme podniknout pro výcvik cvičitelského sboru, zvláště důstojníků.

Nelze popřít, že střelba stojí do 10kruhového terče na vzdálenost 300 m je vysokým stupněm střeleckého umění; snad se zde částečně něco už vykonalo u většiny důstojnického sboru, ale musíme jít tak daleko, abychom dosáhli více než průměrných výsledků. Bude nám to zárukou dobrých výsledků i u jiných způsobů střelby. Je těžko naučit střelbě, neovládáme-li sami dokonale aspoň to, co chceme od mužstva; to jsou známé zásady. U tankových jednotek, kde důstojník má v boji úplně stejné podmínky jako ostatní mužstvo, přistupuje ještě podmínka technické zdatnosti zvláště. U tankové čety i roty provádí důstojník v boji osobně střelby se svou zbraní; nestačí zde jen umění velitelské, ale musí zde být i praktický zásah technicky dokonale vycvičeného vůdce. V četě o třech vozech nemůže špatně střelící kanon obsluhovaný velitelem být dostatečně nahrazen střelbou obou děl jeho čety, neboť špatná střelba jediného děla při soustředění kanonů čety znamená velké nebezpečí, že nedosáhneme na určitém místě dostatečné hustoty palby. Není třeba zdůrazňovat nepříznivý vliv, jaký má špatná střelba velitele na ostatní osádku jeho tanku a čety.

Chceme tedy v tanku technicky dokonale vycvičeného velitele, který nejen velí, ale je sám i nejlepším střelcem čety.

Ještě jeden způsob střelby zbývá pro zlepšení střelecké úrovně důstojnického sboru; je to sice způsob nákladný pro jednotlivce, ale svou povahou a rázem provedení se značně přibližuje podmínkám střelby z jedoucího tanku; je to střelba na hliněné holuby, která vyžaduje postřeh u a dokonale vyvinutého smyslu pro odhad na d b ě h u záměrného bodu.

Je to střelba, v které se dojde k dobrým výsledkům až po důkladné přípravě, a proto (i z důvodů finančních) je málo pěstována v důstojnickém sboru; je to však prostředek jedinečného významu. Pro střelecký výcvik má takovou důležitost, že tuto střelbu lze jen doporučit.

Z á v ě r.

Za dvacet let existence prošly tanky prudkým a stále zrychlovaným vzestupem; ani dnes nemůžeme říci, co ještě přinese zítřek, neboť ruch konstruktivního vývoje nepovolil. To je třeba mít na paměti, chceme-li stačit tomuto vývoji s výcvikem. Za všech okolností musíme se snažit zvládnout možnosti, které nám dává technika, a vyčerpat je do krajnosti. Není proto využitím moderních vlastností techniky, setrváme-li při střelbě stále na malých vzdálenostech, zvláště když počítáme s takovým vývojem zbraní, že se přesná střelba a dostřel zbraní proti poměrům válečným zdvojnásobí i ztrojnásobí. V tom případě by nám využívání pouhé rychlosti tanků nebylo nic platno a v souboji tanku s obranou PÚV. by vždy zvítězil dobře ukrytý a na velké dálky přesně střelící kanon protitankové obrany.

Nemohu se plně zhostit dojmu, že to je (a bude) přece jen výcvik, který ubírá doposud možnosti využít u tanku technických předností stejně dokonale zbraně, jakou disponuje OPÚV., pracující za podmínek daleko výhodnějších než pohybující se tank. Dosavadní vývoj tomu všude nasvědčuje; děla používaného z tanku používalo se vždy také k boji proti tanku. Mělo by být — znovu to opakuji — naší stálou snahou dosíci střelecké rovnováhy mezi střelbou z děla v tanku a z děla protitankové obrany; za této rovnováhy neb aspoň přibližně stejné hodnoty střelby by se teprve plně uplatnila rychlost moderních tanků a tím i průraznost této zbraně; nebude tomu však tak dotud, dokud zůstaneme s možnostmi přesné střelby z tanku na

čtvrtině nebo třetině vzdálenosti proti přesné střelbě OPÚV. Tyto nedostatky střelby je pak nutno nahrazovat počtem tanků; nezdá se však, že bude počet bojových prostředků rozhodující pro úspěch, nebudou-li mít tyto prostředky přiměřenou bojovou hodnotu.

Bojová hodnota zbraně je v moderním boji z větší části v palbě, neboť palba rozhoduje boj; rychle jedoucí tanky, které zasahují nepřítele přesnou palbou na velkou vzdálenost, splní teprve požadavky kladené na ně budoucím bojem.

K tomuto cíli nás dovede jedině propracovaný, dlouhý a namáhavý střelecký výcvik, který se neopožďuje za vývojem zbraně, ale před ním předchází.

Major pěch. Gabriel Částek :

Vybraní střelci.

Naše střelecké výsledky v závodech Malé dohody 1933/34 byly celkem dobré, ba i v jiných závodech střeleckých dosahujeme dobrých výsledků.

Přes to však je počet výborných střelců v naší armádě dosud poměrně malý. Naše pěchota je sice dobře vybavena automatickými zbraněmi, to však neznamená, že střelba z pušky má být přehlížena a že nepotřebujeme mnoho výtečných střelců z pušky.

Puška je a zůstane i při automatisaci střeleckých zbraní důležitou zbraní vojáka. Používáme jí k přesné a účinné palbě proti cílům na malé a střední vzdálenosti. Naše předpisy žádají, aby vojín byl ve střelbě puškou vycvičen tak, aby mohl spolehlivě zasáhnout cíl do 400 m, a vybraní střelci do 600 m a že na cíle těžko zasažitelné mají střílet jen vybraní střelci; proto nutno věnovat velkou pozornost a péči výcviku ve střelbě letmou ranou v chodu atd. Také předpis P-III-1 praví, že je naprosto nutné, aby každý důstojník a rotmistr byl velmi dobrým střelcem a že každý z nich má považovat střelbu z pušky spíše za sport nežli za služební výkon.

Předpis oceňuje pušku takto: puška se stala pro své vynikající vlastnosti (přesnost, rychlost střelby, nepotřebuje ani záštity ani pomocníků) nevyhnutelnou osobní zbraní každého vojína, zbraní zvláště schopnou k individuálnímu boji útočnému i obrannému.

Vojín přesně a dobře střelící nabývá převahy nad nepřítelem, jejich dovednost dodává jim mravní důvěry v sebe i v jejich zbraň a činí je zvláště způsobilými pro nynější rozptýlený způsob boje.

Jak jsem se již zmínil, používá též náš předpis výrazu „v y b r a n ý střelec“, a proto se o jeho výcviku a použití zmíním poněkud podrobněji.

Již předválečné armády věnovaly střelbě z pušky náležitou péči a pluky měly v svém počtu znamenité střelce, ať se již nazývali „Oberscharfschützen“ nebo jinak. Mám na mysli střelce v bývalé armádě rakouské, na př. u pluků tyrolských zemských střelců atd., v italské armádě u praporů alpinů, v německé armádě u gardových praporů mysliveckých a pod.